

CULTURA AUDIOVISUAL

Presentació

La cultura audiovisual s'entén com el conjunt de representacions audiovisuals creades i produïdes pels éssers humans amb finalitats estètiques, simbòliques o ideològiques.

L'expansió de la societat de la informació, els mitjans de comunicació de massa i les tecnologies digitals en el món contemporani propicien la interrelació entre persones de diverses cultures i la immediatesa dels processos comunicatius. Tot plegat ha configurat un entorn en el qual la imatge i la narrativa audiovisual formen part essencial tant de l'expressió artística contemporània, com, en major mesura encara, de la comunicació mediàtica que caracteritza la nostra època.

Així, la cultura audiovisual ha esdevingut una eina bàsica per al desenvolupament de la creativitat, la mirada personal, la identitat, la construcció de valors socials, i la contribució al patrimoni cultural humà.

Tot i partir de la base que estem davant manifestacions artístiques, entenem les arts audiovisuals com a formes estètiques reveladores de la realitat social de la qual sorgeix i a la qual es dirigeix.

La matèria de Cultura Audiovisual contribueix a l'enriquiment de la capacitat de l'alumnat d'observar, analitzar, relacionar i comprendre la diversitat d'elements i fenòmens que constitueixen la cultura del seu temps, promovent la formació de ciutadans i ciutadanes competents, reflexius, participatius i selectius respecte de la realitat audiovisual que els envolta. Contribueix a la construcció de la identitat dels estudiants, així com diferents habilitats de la intel·ligència per percebre, comprendre, interpretar la realitat i transmetre les pròpies idees, valors i somnis amb creacions que fan ús d'uns llenguatges simbòlics específics.

L'estudi i l'anàlisi del cinema, la fotografia, la ficció audiovisual, els videojocs, entre d'altres representacions audiovisuals ocupen amb aquesta matèria l'espai que els correspon com a realitat cultural bàsica, però, pel fet de ser llenguatges necessiten capacitació per comprendre tota la càrrega comunicativa, estètica, de valors i contravalors que conformen allò que s'anomena alfabetització mediàtica.

Una alfabetització en un llenguatge que, com qualsevol altre, té a veure amb la forma i el contingut i allò que els relaciona. A través d'aquesta es pretén assolir la competència per saber què i com comunica una obra audiovisual. A més, l'anàlisi de produccions audiovisuals de diferents èpoques i societats contribuirà a la consciència i coneixement del patrimoni audiovisual global.

Amb les competències d'aquesta matèria l'alumnat adquireix la capacitat d'apreciar les creacions audiovisuals i alhora esdevé productor, comunicador actiu, emissor i consumidor crític de missatges audiovisuals, per dirigir les pròpies reflexions i propostes de treball, individuals o col·lectives cap a un àmbit més ampli, indagant i incidint en l'entorn cultural, social i públic en el qual està immers.

Com a creador l'alumnat ha d'abordar tant les produccions audiovisuals amb uns propòsits comunicatius concrets que impliquen un missatge i uns destinataris prèviament definits fora del seu cercle com aquelles d'expressió personal, que es difonen i es fomenten especialment per les xarxes socials.

Serà indispensable apropiat-se i controlar els aspectes tècnics de les disciplines, els seus mitjans, diferents eines i llenguatges prestant atenció a la recerca de l'originalitat, a l'espontaneïtat en l'exteriorització d'idees, sentiments i emocions, la innovació i el pensament crític i autocrític.

En el disseny i realització caldrà cercar els vincles amb altres disciplines, des de les arts escèniques, la música, les plàstiques i visuals a la tecnologia, protagonista dels mitjans en totes les fases dels seus processos.

La comunicació final d'un producte, amb l'anàlisi i avaluació del procés, ajudarà l'alumnat a prendre consciència de l'audiovisual com a mitjà de coneixement i resolució de problemes i a afavorir la reinversió dels seus aprenentatges en situacions anàlogues o en altres contextos.

Tot plegat suposa una aportació important de la matèria Cultura Audiovisual a la consecució del perfil competencial de l'alumnat al finalitzar el batxillerat, especialment pel que fa a l'assoliment de la competència en consciència i expressió cultural.

Aquesta competència clau suposa valorar i respectar la manera com les idees i els significats són expressats i comunicats de manera creativa en les diferents societats. Demana de les persones la implicació en la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i el paper que, de maneres i en contextos diversos, desenvolupen en la societat.

La Cultura Audiovisual, per tant, ajuda l'alumnat adolescent a comprendre la pròpia identitat en desenvolupament continu, el patrimoni en un context de diversitat cultural i la funció de l'art i les manifestacions culturals com una manera de veure el món i de transformar-lo.

La competència clau ciutadana que situa l'alumnat plenament en la vida social i cívica s'assoleix amb les competències específiques d'una matèria que entén els mitjans audiovisuals com a eines culturals d'expressió i comunicació de continguts. Uns continguts que fan referència a problemes i conflictes socials, culturals i comunicatius, com poden ser els relacionats amb l'educació per la pau, la igualtat, la solidaritat, la democràcia, els valors cívics, la convivència intercultural o la sostenibilitat ambiental.

La contribució de Cultura audiovisual resulta sens dubte rellevant pel que fa a la competència en comunicació lingüística i a la competència plurilingüe, ja que comporta interactuació oral i escrita adequada en uns àmbits, contextos i propòsits comunicatius diversos. A més, les dimensions històriques i interculturals pròpies de la matèria permeten conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat.

Sense oblidar, és clar, que la comprensió, interpretació i valoració crítica de tota mena de missatges lingüístics forma part inherent de la pràctica audiovisual, que fa possible apreciar la dimensió estètica del llenguatge, la cultura literària i gaudir-ne en la seua vessant de narrativa visual.

Les tecnologies necessàries per la percepció, l'anàlisi, la creació i difusió de continguts audiovisuals són actualment digitals en les diferents parts dels processos de creació de projectes artístics audiovisual. Per tant, l'estudi de Cultura Audiovisual contribueix a l'assoliment de la competència clau digital.

Aquesta matèria optativa de Batxillerat connecta amb aspectes bàsics de l'alfabetització audiovisual previstos en les competències específiques, criteris d'avaluació i sabers de la matèria Educació Plàstica, Visual i Audiovisual i Música de l'ESO.

Les línies que ordena aquesta proposta curricular de la matèria es dirigeixen, per tant a dotar l'alumnat d'unes competències específiques a través de sabers amb els llenguatges i procediments bàsics del món de la imatge i els mitjans de comunicació i producció audiovisual.

Aquestes competències es desenvolupen de manera interactiva i enriquidora mútuament. La presentació no implica cap jerarquia ni ordenació cronològica i el lloc que es concedirà al desenvolupament de cada competència dependrà de la naturalesa particular de cada situació d'aprenentatge. Per exemple, la

creació i producció audiovisual requereix un temps suficient per les exigències d'adquisició del llenguatge i el domini de les tècniques.

La formació d'aquesta matèria es basa en diversos eixos fonamentals de sabers: anàlisi crític dels missatges audiovisuals rebuts, coneixement de les principals tècniques emprades en la producció audiovisual, desenvolupament de la capacitat expressiva, creativitat i innovació.

S'ha estructurat l'àrea en dos blocs interrelacionats, que han de ser treballats de forma integrada amb els subblocs corresponents. El primer, Percepció i Anàlisi amb sabers relatius als contextos històrics i culturals de la imatge fixa, la imatge en moviment i els mitjans de comunicació audiovisual així com el conjunt d'elements que configuren els llenguatges audiovisuals i la relació amb els significats que transmeten.

El segon bloc, Creació, presenta sabers relacionats amb la creació, la producció i la difusió de les propostes audiovisuals.

En les situacions d'aprenentatge, es presenten un conjunt de principis que orienten el disseny d'activitats destinades al treball de l'alumnat per assolir les competències específiques.

Finalment, l'apartat referent als criteris d'avaluació estableix el grau d'aprenentatge que s'espera que haja aconseguit l'alumnat amb les diferents competències específiques. Cada competència comporta associats diferents criteris d'avaluació, en els què es diferencia el nivell d'assoliment de cadascun dels cursos en què s'imparteix.

Per acabar, els criteris d'avaluació que s'han establert van orientats a conèixer el grau d'adquisició de cadascuna de les competències específiques de la matèria, és a dir, el nivell en què l'alumnat és capaç de mobilitzar els sabers, els conceptuals, els procedimentals i els relatius a actituds i valors a nivell personal, social, acadèmic i professional.

Competències específiques.

2.1. Competència específica 1.

Investigar la història i els contextos de la fotografia comparant propostes de diferents èpoques, estils i àmbits d'aplicació, apreciament la seua aportació als àmbits artístic, i sociocultural.

2.1.1 Descripció de la competència.

L'acompliment d'aquesta competència permet a l'alumnat desplegar la concreció dels sabers bàsics referits al coneixement del patrimoni cultural de l'entorn i universal en la vessant de l'art de la fotografia en situacions de participació activa.

Aquest coneixement haurà de basar-se en una tria representativa d'obres fotogràfiques atenent el valor dels seus continguts, significats artístics i ètics i respectuosa amb la diversitat de tradicions culturals.

El fet d'investigar comporta una participació activa en l'apreciació de l'art visual de la fotografia a través de la comparació d'obres relatives a través de tots els canals i contextos possibles, com ara les diferents etapes de l'evolució tècnica i estilística, així com les diferents aplicacions que al llarg de la història se n'ha fet de la fotografia: personal artística, documental, científica, periodística, publicitària.

Assolir aquesta competència suposa una de les claus per aconseguir l'alfabetització del llenguatge visual. Una alfabetització artística entesa, en essència, com a educadora de la mirada. En convertir-se en usuaris actius, reflexius i crítics dels recursos i béns culturals, l'alumnat ha de ser capaç de comprendre, apreciar i gaudir de l'art de la societat en què viuen, no sols com una opció de gaudi estètic, sinó com una font

de coneixement. I encara més, aprenent a posar les obres en context, estableixen connexions amb referents culturals que es troben en altres matèries.

La implicació de l'alumnat com a investigador els permetrà entrar en contacte amb els elements que influeixen en la percepció que tenen les persones de la imatge fixa fotogràfica. Passar de la percepció a la comprensió de l'impacte de la fotografia, més enllà de la seua consideració com a fenomen artístic, com a un element fonamental en les diferents cultures i societats de totes les èpoques d'ençà de la seua aparició, tot fet especialment esment al que aporta en el moment actual.

Les tasques necessàries per treballar en la consecució d'aquesta competència permeten enllaçar amb la competència específica 3. La investigació en la història i els contextos facilita l'alumnat a participar en la lectura d'imatges fotogràfiques, incloses les pròpies obres i les de la resta de persones del grup, per, consegüentment, indagar en una anàlisi més profunda a partir de criteris diversos.

Aquesta competència específica contribueix a l'assoliment fonamental de la competència clau en consciència i expressió culturals, que suposa valorar les manifestacions artístiques com a vehicle d'expressió lliure i comunicació creativa d'idees i significats en totes les societats. A més de l'aportació de la imatge fixa a comprendre la pròpia identitat personal i cultural en un món divers.

No és aliena, però, a altres competències clau com la comunicació lingüística, imprescindible per la tasca investigadora o una competència com la competència ciutadana pel que fa a la participació plena en la vida social i cívica o l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica fonamentada en el respecte als drets humans, com ara la llibertat d'expressió, o la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics i els desafiaments del nostre temps, qüestions inherents a les funcions de la fotografia en la societat actual.

2.2. Competència específica 2.

Identificar els fonaments de les arts i tecnologies del cinema i els mitjans de comunicació audiovisual, comparant propostes de diferents contextos històrics i estils i valorant a seua influència en la dimensió artística, comunicativa i sociocultural.

2.2.1. Descripció de la competència.

El cinema ha estat des dels seus orígens —igual com altres mitjans de comunicació—, un element transmissor de valors i conceptes i, consegüentment, de pautes de conducta. El cinema i els programes de ficció ocupen un dels primers llocs en els hàbits de consum amb una innegable influència en els valors de la societat. Però també poden funcionar com a enaltidors de contravalors, falses creences o comportaments incívics en persones poc cultivades en el pensament crític.

Aquesta competència específica permet iniciar-se en l'estudi d'aquestes influències a través de la identificació dels fonaments del cinema, la imatge en moviment i els mitjans audiovisuals que se n'han derivat. La comparació de propostes diferents contribueix a establir formes per interpretar i enfocar la realitat de la nostra societat de forma reflexiva i crítica. Aquestes propostes han de consistir en un repertori representatiu d'obres o fragments cinematogràfics i peces audiovisuals, seleccionat atenent el valor dels seus valors i significats artístics, dels seus continguts en tant que mitjans de comunicació, i respectuós amb la diversitat de tradicions culturals.

El fet d'identificar elements comporta una participació activa en l'apreciació de l'art cinematogràfic i d'altres mitjans audiovisuals i és una altra de les claus per aconseguir l'educació de la mirada que implica una alfabetització artística i mediàtica.

En convertir-se en usuaris actius i crítics dels recursos i béns culturals audiovisuals, són capaços de comprendre, apreciar i gaudir de l'art de la societat en què viuen com una font de coneixement, i una opció de gaudi estètic i faciliten establir connexions amb referents culturals que es troben en altres matèries.

Les tasques necessàries per treballar en la consecució d'aquesta competència permeten a l'alumnat participar en la lectura d'imatges en moviment de diferents èpoques, civilitzacions i cultures i pertanyents a gèneres i moviments estètics variats, incloses les obres i objectes del patrimoni artístic de l'entorn, les pròpies obres i les de la resta de persones del grup.

Aquesta competència específica contribueix a l'assoliment de la competència clau en consciència i expressió culturals, que suposa valorar les manifestacions artístiques com a vehicle d'expressió lliure i comunicació creativa d'idees i significats en totes les societats. A més de l'aportació del cinema i altres mitjans audiovisuals a comprendre la pròpia identitat personal i cultural en un món divers.

No és aliena, però, a altres competències clau com la comunicació lingüística, present com a un element substancial del cinema en totes les seues fases creatives o una competència com la competència ciutadana pel que fa a la participació plena en la vida social i cívica o l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica fonamentada en el respecte als drets humans, com ara la llibertat d'expressió o la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics i els desafiaments del nostre temps, qüestions inherents a les funcions dels mitjans audiovisuals en la societat actual.

2.3. Competència específica 3.

Analitzar imatges fotogràfiques i produccions audiovisuals d'èpoques, gèneres i tipologies diverses des d'un punt de vista crític i estètic, relacionant els elements formals amb la intenció funcional, estètica, expressiva i comunicativa.

2.3.1. Descripció de la competència

L'acompliment d'aquesta competència ha de permetre a l'alumnat anar més enllà de la simple participació com a espectador de cinema, ficció audiovisual, sèries televisives o formats diversos dels mitjans audiovisuals multimèdia, com els videojocs o les xarxes socials. Com a llenguatges, necessiten capacitat per comprendre tota la càrrega comunicativa, estètica, de valors i contravalors que comporten.

Analitzar imatges fotogràfiques i produccions audiovisuals demana convertir-se en espectadors conscients, ajuda a comprendre les obres, peces o fragments i les seues finalitats i, com a conseqüència, a desenvolupar la capacitat de pensament crític i sentit estètic, així com ampliar els coneixements culturals.

Les competències específiques CE1 i CE2 obren la porta a la investigació i identificació d'elements atenent contextos històrics de la imatge fixa i de la imatge en moviment i amb aquesta competència específica 3 es pretén un grau d'aprofundiment en la relació forma i contingut a través de l'anàlisi.

L'anàlisi és una pràctica que dirigeix els seus esforços a aclarir tant allò que manifesta o significa, allò que diu, una pel·lícula, una fotografia o un altre tipus de manifestació audiovisual, com la manera com diu allò que diu. Implica, per tant, identificar els components significatius específics i estructures de cada mitjà, a partir de diversos criteris d'apreciació, però també els seus aspectes socioculturals i fer-ne connexions entre aquests elements.

Cal ser conscient, però, que la impossibilitat pràctica de l'estudi exhaustiu d'un objecte filmic, fotogràfic, etc. obliga a triar els criteris de valoració, és a dir, prendre en consideració no només determinats aspectes de l'obra analitzada en detriment dels altres, sinó a estudiar-los apropant la lent d'augment només a certs fragments representatius de l'obra.

Comunicar les anàlisis i interpretacions d'obres audiovisuals els ajuda a indagar els elements importants de la pròpia experiència audiovisual, a establir vincles amb les experiències prèvies o identificar el que s'ha après i els mètodes utilitzats.

Per últim en aquesta competència específica s'ha d'entendre l'acció d'analitzar com una revisió de les valoracions prèvies en funció del seu context històric i la construcció d'arguments per emetre judicis crítics i estètics.

La sensibilització amb el món més ampli de les arts, l'expressió d'idees, opinions, sentiments i emocions incidirà en el rigor en abordar l'execució de les pròpies produccions audiovisuals que es treballaran en l'assoliment de les altres competències específiques de la matèria.

La contribució més significativa d'aquesta competència al perfil final de l'alumnat del Batxillerat recau en el coneixement i valoració crítica de les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució.

També en el desenvolupament de la sensibilitat artística i el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.

Per assolir la competència d'anàlisi seran condicions necessàries refermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina i dominar, tant en la seua expressió oral com escrita, les llengües d'aprenentatge de l'alumne.

Aquesta competència específica contribueix a l'assoliment fonamental de la competència clau en consciència i expressió culturals, que suposa implicar-se, de diverses maneres i en diversos contextos, en la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del paper que desenvolupem a la societat.

L'anàlisi crítica i estètica d'obres audiovisuals, per després compartir la pròpia opinió, permet expressar-se de forma oral, escrita o multimodal amb fluïdesa, coherència, correcció i adequació als diferents contextos, participar en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa o argumentar les opinions, capacitats pròpies de la competència clau en comunicació lingüística.

La cerca avançada i amb criteri de la informació necessària per assolir aquesta competència específica, així com la creació, integració i reelaboració de continguts digitals de manera individual o col·lectiva són capacitats de la competència clau digital.

Analitzar idees relatives a la dimensió social, històrica, cívica i moral a través de les arts escèniques i adoptar judicis propis i argumentats davant de problemes ètics i filosòfics fonamentals i d'actualitat remetent a la competència clau ciutadana.

A més, al voltant de la competència clau personal, social i aprendre a prendre, aquesta específica requereix comparar, analitzar, avaluar i sintetitzar dades, informació i idees dels mitjans de comunicació, per a obtenir conclusions lògiques de manera autònoma i mostrar sensibilitat envers les emocions i les experiències dels altres.

2.4. Competència específica 4.

Dissenyar creacions de diferents tipologies, gèneres i formats audiovisuals, a partir d'estímul diversos, orientant l'ús estructurat dels elements i codis cap a funcions diverses i argumentant sobre la influència que tenen sobre els receptors potencials.

2.4.1 Descripció de la competència 4.

L'acompliment d'aquesta competència ha de permetre a l'alumnat participar en la dinàmica creativa de les arts audiovisuals i mobilitzar simultàniament la seua imaginació i el seu pensament divergent i convergent.

Dissenyar implica estar obert als estímuls per a la creació i aplicar idees, imatges, emocions, sensacions o sentiments evocats per l'estímul. La creació audiovisual necessita explorar les diverses maneres de transmetre les idees creatives mitjançant els elements i codis, i la capacitat de transposar-los en imatges fixes, imatges en moviment i sons, aprofitant el potencial artístic dels elements multimèdia en les produccions i el seu impacte sobre els receptors.

Per dur a terme una creació audiovisual, individual o col·lectiva, caldrà conèixer els elements, tècniques, processos, comuns i específics, dels diferents llenguatges i experimentar amb ells. Fer ús de les pròpies experiències personals i triar els elements més significatius en relació a la intenció creativa i perfeccionar els mètodes per utilitzar-los.

Tot això aboca necessàriament a la planificació de la creació audiovisual com a projecte artístic per ser compartit públicament.

Planificar inclou la tria creativa d'idees i elements significatius, establir convencions per gestionar el grup de forma integradora i respectuosa, organitzar de forma coherent i eficaç el material fotogràfic, cinematogràfic o artístic en general, així com les fases del procés, la gestió del temps, i la revisió constant d'aquests per fer ajustos i perfeccionar, si cal, la creació.

Les produccions audiovisuals de l'alumnat haurien d'intentar transmetre la pròpia percepció de la realitat, i reflectir la recerca d'autenticitat, originalitat i expressivitat. També reflectir el desenvolupament dels interessos afectius, cognitius, socials i culturals propis, sense oblidar la doble possibilitat de treball individual i col·lectiu i la importància de la interacció i cooperació entre les persones del grup.

Aquesta competència específica contribueix a l'assoliment fonamental de la competència clau en consciència i expressió culturals en tant que suposa seleccionar i integrar amb creativitat diversos mitjans, suports i tècniques per dissenyar i planificar projectes artístics.

Adaptant i organitzant els seus coneixements, destreses i actituds per respondre amb creativitat i eficàcia a la producció cultural o artística, fent servir llenguatges, tècniques, eines i recursos diversos i valorant tant el procés com el producte final.

D'altra banda, aquesta competència específica se situa en relació a la competència clau emprenedora pel fet de dur a terme un procés de creació i presa de decisions, amb sentit crític i ètic, aplicant coneixements tècnics específics, estratègies àgils de planificació i gestió de projectes, i reflexionant sobre el procés realitzat i el resultat obtingut com una oportunitat per aprendre.

La distribució en un grup de tasques, recursos i responsabilitats de manera equànime, segons els objectius inherents amb una bona planificació d'un projecte, en aquest cas audiovisual, formen part de les capacitats que requereixen la competència clau personal, social i aprendre a aprendre.

Així mateix, la creació, integració i reelaboració de continguts digitals de manera individual o col·lectiva, aplicant mesures de seguretat i respectant drets d'autoria per ampliar-ne els recursos i generar nou coneixement ho seran de la competència digital.

Independentment que la competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement a tots els àmbits del saber, està especialment vinculada a una

competència específica de creació audiovisual, atesa l'especial relació del llenguatge audiovisual als usos de l'oralitat, l'escriptura de textos, la dimensió estètica del llenguatge i la cultura literària narrativa i en general.

2.5. Competència específica 5.

Realitzar produccions audiovisuals individuals o col·lectives de forma creativa, crítica i responsable fent servir amb correcció tècnica i expressiva els codis, estructures, processos i tecnologies de la fotografia, el cinema i altres mitjans audiovisuals.

2.5.1. Descripció de la competència 5.

Aquesta competència específica complementa les d'investigar, analitzar i dissenyar quant a la consecució d'un producte final en forma d'obra o peça que culmina un projecte artístic de caràcter audiovisual.

La realització de produccions permet experimentar el repte de posar en pràctica tota l'experiència audiovisual de manera conjunta.

Els estudiants tenen l'oportunitat de conjugar de manera col·lectiva tots els elements artístics seleccionats prèviament de creació al servei de l'expressió final de les idees, la visió pròpia del món, valors o interessos.

Realitzar implica seleccionar elements narratius, expressius i plàstics específics de les arts audiovisuals, integrant-los amb creativitat i de forma col·laborativa, per dissenyar un projecte que responga a una finalitat determinada.

Plantejar la producció permet conèixer-ne els conceptes, característiques i tipologies bàsiques. Abordar la seqüenciació del projecte, les àrees de treball, tècnica, estètica, creativa i de producció, el repartiment de tasques i l'assumpció de rols per a la consecució d'una obra o peça audiovisual.

Una altra de les possibilitats que proporcionen les tasques per assolir la competència és entrar en contacte amb les diverses professions vinculades a la cultura audiovisual. Entre aquestes, la direcció de projectes audiovisuals. Les funcions de la direcció, amb tot el que comporta de dominar tots elements de la preproducció, el rodatge o gravació, i la postproducció així com la gestió eficaç del temps disponible.

La producció audiovisual, a més, invoca la relació amb altres matèries artístiques, especialment les Arts Escèniques, la Música i la resta d'arts plàstiques i visuals, i a entendre els vincles entre els seus respectius llenguatges simbòlics i la interacció amb elements tecnològics multimèdia.

La competència de realitzar produccions audiovisuals individuals o col·lectives contribueix al perfil del final d'etapa en ajudar l'alumnat a adaptar i organitzar els seus coneixements, destreses i actituds per respondre amb creativitat i eficàcia als reptes de producció cultural o artística, valorant el producte final fent servir tota mena de llenguatges, codis, tècniques, eines i recursos plàstics, visuals, audiovisuals, musicals, a més dels corporals o escènics.

Respecte a la competència clau en consciència i expressió culturals, en dur a la pràctica propostes audiovisuals, es fan valdre les diferents eines i llenguatges artístics per produir projectes artístics i culturals sostenibles, exemple de nous reptes personals i professionals vinculats amb la diversitat cultural i artística.

La competència clau personal, social i aprendre a aprendre fa referència a mostrar sensibilitat envers les emocions i les experiències dels altres, i ser conscient de la influència que exerceix el grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la intel·ligència. La contribució d'aquesta competència específica fomenta aquesta capacitat.

2.6. Competència específica 6.

Comunicar produccions audiovisuals a través de diferents canals i contextos compartint l'experiència del procés de creació i justificant la selecció d'idees tècniques, eines i procediments en l'avaluació crítica del producte final.

2.6.1. Descripció de la competència 6.

Aquesta competència específica complementa la de realització, en tant que aborda la posterior difusió d'una producció audiovisual.

Descriure i comentar la seua experiència de creació i planificació i identificar el que n'han après, així com les estratègies i mètodes que han utilitzat per transferir l'aprenentatge a diferents contextos, serien capacitats derivades de l'assoliment d'aquesta competència específica.

Compartir públicament les creacions artístiques implica exposar a un públic divers, les expressions de les idees, emocions o sentiments vinculats a la peça, així com la representació d'inquietuds col·lectives i temàtiques d'interés social subjacents a l'obra.

Permet analitzar la coherència entre la intenció creativa, la conformació final de l'obra i el missatge audiovisual.

Aquesta exposició de les produccions audiovisuals es planteja tant dins com fora del centre educatiu per permetre la interacció i retroalimentació de l'alumnat creador amb l'espectador, tant el pròxim com el més alié, dotant de sentit i finalitat a l'obra en contrastar-ne l'impacte social i potenciar els seus valors artístics i comunicatius. Alhora s'afavoreix la motivació davant de possibles futurs reptes professionals.

Explorar canals i contextos diferents per la comunicació pública dels projectes requereix la coordinació amb diversos agents, espais i plataformes de difusió tant presencials com virtuals a més de la utilització dels mitjans físics o digitals necessaris.

La comunicació implica la revisió de les decisions preses i contribueix a l'avaluació dels processos de treball, l'experiència creativa, tenint en compte principis com el de sostenibilitat, innovació i inclusió lú's de l'ús de les metodologies col·laboratives poder aportar propostes de millora en produccions futures.

La competència comunicar produccions audiovisuals individuals o col·lectives contribueix al perfil del final d'etapa en ajudar l'alumnat a reflexionar, adaptar i reorganitzar els seus coneixements, destreses i actituds per respondre amb creativitat i eficàcia a qualsevol exercici de producció cultural o artística, valorant el producte final a través de lú's de tota mena de llenguatges.

Respecte a la competència clau en consciència i expressió culturals, la comunicació pública implica el fet d'haver dut a la pràctica propostes audiovisuals, valorant les diferents eines i llenguatges artístics en projectes artístics i culturals sostenibles, exemple de nous reptes personals i professionals vinculats amb la diversitat cultural i artística.

La competència clau personal, social i aprendre a aprendre fa referència a mostrar sensibilitat envers les emocions i les experiències dels altres, a fi de ser conscient de la influència que exerceix el grup en les persones, per a consolidar una personalitat empàtica i independent i desenvolupar la intel·ligència. La contribució d'aquesta competència específica fomenta aquesta capacitat.

I també aporta a la competència emprenedora, ja que implica desenvolupar un enfocament vital dirigit a actuar sobre oportunitats i idees, fent servir els coneixements específics necessaris per a generar resultats de valor per a altres crear i replantejar idees fent servir la imaginació, la creativitat, la reflexió ètica, el

pensament crític i constructiu dins els processos creatius i d'innovació. Despertar la disposició a aprendre, a arriscar, a prendre decisions i col·laborar per portar les idees a l'acció mitjançant la planificació i gestió de projectes sostenibles de valor cultural i social.

Sabers bàsics.

3.1. Introducció.

Els següents sabers bàsics han estat seleccionats com el conjunt de coneixements necessaris per a adquirir i desenvolupar les competències específiques que s'han formulat prèviament.

La matèria abasta sabers de diferents llenguatges artístics tals com la fotografia, el cinema, la ràdio, la televisió, els videojocs, o els formats d'altres mitjans audiovisuals multimèdia de difusió per la xarxa.

A través dels coneixements i la pràctica creativa que impliquen s'hauria de permetre el treball per assolir les competències específiques de la matèria.

Les produccions artístiques audiovisuals creades a l'aula haurien de sostenir-se sobre la base de sabers fonamentals per al bagatge personal, social i cultural de l'alumnat. El professorat hauria d'enfocar-los amb la flexibilitat necessària per a adaptar-los i ampliar-los, si escau, amb la finalitat de donar resposta a les necessitats educatives concretes del seu alumnat, la seua diversitat i les característiques socioculturals de l'entorn del centre.

Els sabers s'organitzen en dos blocs, el primer està conformat per sabers relacionats amb la percepció i anàlisi de les arts audiovisuals. Una presa de contacte amb la idea de la recepció a través de l'anàlisi i la comunicació d'obres o peces audiovisuals com a elements pel desenvolupament com a persones crítiques i l'apreciació del repertori i patrimoni cultural de l'entorn de l'alumnat i del món.

D'altra banda, el segon bloc recull un conjunt de sabers pràctics i d'experimentació indispensables del procés creatiu que aportarà a l'alumnat les destreses i habilitats necessàries per a comunicar-se a través de la pràctica artística audiovisual.

3.2 BLOC 1 PERCEPCIÓ I ANÀLISI

SUBBLOC 1.1 PERCEPCIÓ
Els sabers d'aquest subbloc són transversals a totes les competències tot i estar especialment vinculats a C1, C2
GRUP 1 IMATGE FIXA
Principals etapes de la història de la fotografia: orígens, autors, corrents.
Aplicacions i gèneres fotogràfics (artística, documental, científica, publicitària)
Sistemes tecnològics fotogràfics: correcció tècnica i expressiva.
Manifestacions fotogràfiques contemporànies.
GRUP 2 IMATGE EN MOVIMENT
Elements en la recepció: informació prèvia, observació, impacte.
Fonaments històrics de les tecnologies del cinema i les arts audiovisuals: el procés cap a la imatge en moviment.
Evolució i influència del cinema en el context històric, sociocultural, artístic, i comunicatiu. Orígens, autors, corrents
Sistemes tecnològics audiovisuals: correcció tècnica i expressiva.
Manifestacions cinematogràfiques i audiovisuals contemporànies.
GRUP 3 MITJANS DE COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL
Característiques i evolució dels mitjans de comunicació audiovisual: ràdio, televisió, mitjans multimèdia actuals, <i>podcast</i> , vídeos, videojocs.
Llenguatge, gèneres i formats de la ràdio i la televisió: característiques tècniques i expressives.
Xarxes i socialització de la informació, comunicació i creació.
L'audiovisual en la societat contemporània: diversitat de mitjans i entorns professionals relacionats.

SUBBLOC 1.2 ANÀLISI
Els sabers d'aquest subbloc són transversals a totes les competències tot i estar especialment vinculats a C3.
GRUP 1 LLENGUATGES AUDIOVISUALS
Elements formals de la imatge i la seua capacitat expressiva i narrativa. Signes bàsics. Llum. Color. Planificació i enquadrament. Composició. Temps. So. Text.
Formats audiovisuals. Aspectes formals.
Codis específics audiovisuals: fotogràfic, cinematogràfic, radiofònic, televisiu i multimèdia.
Manifestacions audiovisuals contemporànies.
Vocabulari relatiu als diferents llenguatges i mitjans.
GRUP 2 IMATGE I SIGNIFICAT
Patrimoni audiovisual valencià i de diferents cultures.
Elements relatius a la percepció audiovisual: sensació i memòria visual. Percepció de la realitat.
Tipologies, característiques i funcions de la imatge.
Lectura crítica d'imatges de diferents èpoques, gèneres i moviments estètics variats.
Dimensió artística, lúdica, i ideològica: forma i contingut.
Valors i categories estètiques. Capacitat expressiva i comunicativa.
Actituds ètiques de creador i receptor.
Xarxes socials: comunicació, creació audiovisual i ús responsable.

3.3 BLOC 2 CREACIÓ.

SUBBLOC 2.1 NARRATIVA AUDIOVISUAL
Els sabers d'aquest subbloc són transversals a totes les competències tot i estar especialment vinculats a C4 i C5.
GRUP 1 NARRACIÓ
Estímuls per a la creació. Fonts i referències.
Gèneres cinematogràfics i audiovisuals
Estratègies de creativitat i presa de decisions.
L'estructura fílmica: pla, escena i seqüència.
El guió. Fases d'elaboració: idea, sinopsi, argument, escaleta, tractament. Tipologia: literari, tècnic, gràfic. Elements: personatges, diàlegs, seqüència, conflicte.
Posada en escena: localitzacions, elements visuals, interpretació, caracterització i moviment de personatges.
Muntatge audiovisual. Articulació temps i espai.
GRUP 2 INTEGRACIÓ DEL SO
Relació entre imatge i so: tipologia, funció expressiva del so.
Elements tècnics: gravació i edició de so. Sincronia. Recreació.
La música en el cinema i mitjans audiovisuals: conceptes i funcions expressives.
Muntatge audiovisual a partir del so
SUBBLOC 2.2 PRODUCCIÓ AUDIOVISUAL I MULTIMÈDIA
Els sabers d'aquest subbloc són transversals a totes les competències tot i estar especialment vinculats a C4, C5 i C6.

GRUP 1 PLANIFICACIÓ
Tipologia de projectes.
Fases de treball: preproducció, rodatge/gravació o presa d'imatges i postproducció.
Equips i distribució inclusiva de rols en la producció audiovisual.
Pautes d'atenció, percepció i sentit crític en la planificació.
Tècniques d'escolta activa, responsabilitat i sentit ètic.
Mitjans tècnics de realització: càmera. Elements d'il·luminació. Elements de gravació de so. Eines digitals per al disseny i l'animació.
Postproducció: Introducció a l'edició no lineal: continuïtat, pas de temps, transició entre plans i seqüències, ritme. Efectes d'imatge. Retoc digital. Etalonatge i sonorització.
Normativa vigent en relació amb llicències d'ús d'elements.
Valoració i avaluació de processos i resultats.
GRUP 2 DIFUSIÓ
Espais d'exhibició convencionals.
Espais alternatius, xarxes, mostres i festivals.
Recursos digitals aplicats a la difusió de projectes artístics.
Estudis i professions relacionades amb la creació, la producció i la difusió audiovisual. Oportunitats de desenvolupament personal, social i econòmic.

Situacions d'aprenentatge

Perquè totes les dimensions de la matèria Cultura Audiovisual es puguen implementar plenament en l'aula, és important parlar atenció a l'entorn pedagògic en què es desenvolupa l'alumnat.

La Cultura Audiovisual ha de permetre la construcció de coneixements integradors basats en un aprenentatge essencialment procedimental, sense obviar, però, la teoria i la conceptualització, ni les actituds i valors que aquests aprenentatges necessàriament comporten.

El mateix caràcter de la matèria fa que els continguts procedimentals esdevinguen força rellevants, proporcionant a l'alumnat les eines necessàries amb les quals interaccionar dins el marc d'una cultura audiovisual, dinàmica i en evolució constant.

L'aula de Cultura Audiovisual ha de ser un lloc on es produeixen nombroses accions i intercanvis en un clima de confiança i respecte. Que proporcione als estudiants un entorn de suport on se senten lliures d'assumir riscos, mostrar iniciativa i ser creatius i autònoms.

Les competències que cal assumir demanen estar oberts al treball creatiu, expressar les seues idees, intercanviar punts de vista, implicar-se en un projecte i aprendre a perseverar.

Així, caldria establir espais d'aprenentatge adaptats als requisits de recepció, valoració, anàlisi, creació, producció i difusió d'obres audiovisuals, i oferir un entorn ric en recursos documentals i artístics de qualitat.

S'hauria de posar a disposició eines i suports tecnològics, llibres i material multimèdia per estimular la creativitat dels estudiants, proporcionar elements per a la reflexió i enriquir el seu coneixement sobre la cultura audiovisual.

Les situacions d'aprenentatge s'haurien d'ampliar, en determinats moments, fora de l'aula. Propiciar la interacció entre l'alumnat i els creadors audiovisuals externs.

A més, per donar suport al desenvolupament de totes les competències específiques és important que l'alumnat participe en la major quantitat d'esdeveniments de l'entorn possibles.

El professorat té un paper determinant en el disseny de situacions d'aprenentatge que comença per una bona selecció d'obres o fragments audiovisuals. Aquest és un element fonamental del qual depèn la possibilitat no només de treballar amb rigor i precisió sobre un objecte limitat i manejable, sinó de fer fàcilment accessible la lectura proposada. Així, per exemple, pel que a una situació d'aprenentatge consistent a analitzar, caldrà una selecció sota el criteri de la representativitat, atesa la claredat i eloqüència amb què una determinada obra curta o fragment reflecteixen el fenomen concret subjecte d'anàlisi.

El professorat en segon lloc ha de procurar ajudar els estudiants a implicar-se a personalment en el procés de recepció i anàlisi, interpretació, creació i comunicació, a integrar les seues experiències i desenvolupar la pròpia consciència, prestant una atenció especial a les seues necessitats físiques, cognitives i socials particulars.

De vegades caldrà assumir la funció de facilitador en el foment de reflexió i l'intercanvi d'idees.

A mesura que els estudiants siguen capaços d'assumir la responsabilitat total d'una anàlisi crítica o creació personal, caldrà deixar el màxim de marge possible, però oferir una opinió externa sobre les seues

propostes, ajudant a gestionar el seu aprenentatge i orientant-los cap a altres recursos dins del centre o de l'entorn.

Finalment, els docents haurien de fer el paper de “mediador cultural”, capaç de comunicar la importància de la Cultura Audiovisual en el món contemporani i establir vincles entre el passat i el present o entre les diferents formes de les arts o disciplines implicades, mantenir-se al dia de l'evolució del món audiovisual i mediàtic i compartir aquest coneixement amb l'alumnat.

Les situacions d'aprenentatge han de ser variades, que plantegen reptes adients i ajuden l'alumnat a desenvolupar, consolidar i dominar les seues capacitats. Haurien d'atendre a la importància de la transferència dels aprenentatges, incloses les activitats que permeten als alumnes contextualitzar els seus coneixements i habilitats. D'aquesta manera, l'alumnat podrà adquirir nous aprenentatges, establir relacions amb els seus aprenentatges anteriors i descobrir-ne la importància i influència en la seua vida quotidiana.

Per dissenyar situacions significatives d'aprenentatge caldria inspirar-se en els interessos, referents culturals i altres matèries dels estudiants sense menystenir la importància del coneixement de l'evolució històrica i els vincles amb les àmplies àrees d'aprenentatge.

Han de ser adequats per a una instrucció diferenciada i permetre als estudiants explorar una gamma tan àmplia com siga possible d'experiències estètiques.

S'ha de posar èmfasi en l'autenticitat, entesa com a demostració d'un esforç d'implicació personal per part de l'alumnat que intenta anar més enllà dels tòpics i estereotips per buscar solucions noves. També en l'expressivitat i la recerca de l'originalitat en la creació, realització i valoració de les obres audiovisuals.

Les situacions d'aprenentatge han de ser riques i obertes, en el sentit d'oferir als estudiants opcions entre un ventall de solucions possibles. Proposar tasques complexes que involucren tots els aspectes de les competències i mobilitzen recursos diversos. Afavorir l'adquisició de nous coneixements. Incorporar coneixements i habilitats específiques de la matèria dins d'un projecte que pot donar lloc a respostes variades, presentar als alumnes reptes raonables i generar treball creatiu.

Ja siga en situacions de creació, realització o valoració, els estudiants han d'experimentar els avantatges, els reptes i la sinergia del treball en equip. També considerar el grup com a primer públic, fent servir el seu judici crític i estètic per ajudar-se mútuament a progressar en el treball creatiu.

En definitiva, les situacions d'aprenentatge de Cultura Audiovisual ha de permetre vincular-se amb les àmplies àrees d'aprenentatge i generar un o més estímuls de creació i valoració.

Han de recórrer a una o més competències específiques de l'assignatura, inclosa una sèrie de tasques complexes i conduir a diferents tipus de producció.

Han de donar suport a l'adquisició d'actituds essencials per al desenvolupament artístic, induir l'ús dels recursos presentats com a continguts del programa, implicar referents culturals i fomentar l'ús d'eines de reflexió.

Amb l'objectiu d'atendre la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat, s'incorporaran els principis del disseny universal, assegurant-nos que no hi ha barreres que impedisquen l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional per garantir-ne la participació i l'aprenentatge.

Finalment, les situacions d'aprenentatge dissenyades han de permetre al professorat observar el desenvolupament de les competències dels alumnes mitjançant els criteris d'avaluació.

Criteris d'avaluació

5.1. Competència específica 1.

Investigar la història i els contextos de la fotografia comparant propostes de diferents èpoques, estils i àmbits d'aplicació, apreciament la seua aportació als àmbits artístic, i sociocultural.

- 5.1.1. Descriure les principals característiques formals, estètiques, expressives i tècniques d'imatges fixes, identificant-ne la funció comunicativa en el seu context.
- 5.1.2. Identificar el gènere de diverses imatges fixes atenent les característiques pròpies de cada una d'aquestes, establint connexions entre les seues característiques formals, el seu context i les temàtiques que tracten.
- 5.1.3. Descriure els elements de la dimensió sociocultural de la fotografia, establint una connexió entre els elements expressius i l'impacte que tenen sobre els receptors.

5.2. Competència específica 2.

Identificar els fonaments de les arts i tecnologies del cinema i els mitjans de comunicació audiovisual, comparant propostes de diferents contextos històrics i estils i valorant la seua influència en la dimensió artística, comunicativa i sociocultural.

- 5.2.1. Descriure les característiques de les produccions audiovisuals de ràdio i podcast, identificant-ne els elements materials i comunicatius, i valorant la seua adequació a les necessitats de la comunicació social actual.
- 5.2.2. Descriure les principals característiques formals, estètiques, expressives i tècniques del cinema, analitzant diverses peces audiovisuals i identificant-ne la funció comunicativa en el seu context històric.
- 5.2.3. Identificar els elements de la dimensió sociocultural del cinema, distingint estereotips, formes de manipulació i valorant la contribució a la llibertat d'expressió i al patrimoni cultural.

5.3. Competència específica 3.

Analitzar imatges fotogràfiques i produccions audiovisuals d'èpoques, gèneres i tipologies diverses des d'un punt de vista crític i estètic, relacionant els elements formals amb la intenció funcional, estètica, expressiva i comunicativa.

- 5.3.1. Identificar elements expressius d'imatges i produccions audiovisuals buscant informació addicional, establint connexions amb referents culturals i determinant-ne el significat.
- 5.3.2. Argumentar sobre produccions audiovisuals, comunicant valoracions personals crítiques i estètiques, fent un ús adequat del vocabulari específic dels diferents llenguatges i mitjans.

5.3.3. Comparteix arguments i criteris de valoració sobre produccions audiovisuals a través de diferents canals i contextos, mostrant respecte per les obres i mostrant obertura envers les opinions dels altres.

5.4. Competència específica 4.

Dissenyar creacions de diferents tipologies, gèneres i formats audiovisuals, a partir d'estímul diversos, orientant l'ús estructurat dels elements i codis cap a funcions diverses i argumentant sobre la influència que tenen sobre els receptors potencials.

5.4.1. Explorar diferents aproximacions en la transmissió d'idees, sentiments o emocions mitjançant la realització de creacions audiovisuals diverses adaptades a diferents grups i tipus de receptors.

5.4.2. Elaborar un projecte audiovisual valorant-ne la dimensió artística, lúdica i ideològica, justificant les decisions preses i exercint amb criteri i respecte la llibertat d'expressió personal.

5.4.3. Planificar les fases d'una producció audiovisual senzilla individual i/o col·lectiva mitjançant un procés creatiu de tria d'idees i gestió de recursos materials i humans de forma sostenible i integradora, i valorant la dimensió professional vinculada a les diferents àrees.

5.5. Competència específica 5.

Realitzar produccions audiovisuals individuals o col·lectives de forma creativa, crítica i responsable emprant amb correcció tècnica i expressiva els codis, estructures, processos i tecnologies de la fotografia, el cinema i altres mitjans audiovisuals.

5.5.1. Aplicar eines tecnològiques de producció d'imatges en la realització de projectes diversos, desenvolupant diferents dinàmiques de treball individual i en grup, de manera activa, planificada, respectuosa i responsable.

5.5.2. Crear produccions audiovisuals que donen forma coherent a la intencionalitat comunicativa, fent ús dels elements de la narrativa visual i la integració del so amb exigència de la qualitat de l'acabat.

5.5.3. Aplicar criteris de sostenibilitat, innovació i inclusió en les fases d'una producció audiovisual.

5.6. Competència específica CE6.

Comunicar produccions audiovisuals a través de diferents canals i contextos compartint l'experiència del procés de creació i justificant la selecció d'idees tècniques, eines i procediments en l'avaluació crítica del producte final.

5.6.1. Explorar diferents maneres de difondre les produccions audiovisuals valorant l'impacte en la recepció segons els diferents contextos.

5.6.2. Compartir l'experiència creativa de selecció i presa de decisions en funció del missatge que es vol comunicar, valorar la relació entre la intenció, el procés i la producció i avaluar-ne el resultat.

5.6.3. Difondre produccions audiovisuals considerant aspectes ètics, legals, de seguretat, de sostenibilitat i d'identitat digital.